

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра загальна хірургія №1
Навчальний рік 2023-2024

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

«ЗАГАЛЬНА ХІРУРГІЯ»
(назва освітнього компоненту)

Нормативний чи вибірковий освітній компонент нормативний

Форма здобуття освіти

очна
(очна; заочна; дистанційна)

Галузь знань

22 «Охорона здоров'я»
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність

228 «Педіатрія»
(шифр і назва спеціальності)

Спеціалізація (за наявності) _____

Освітньо-професійна програма (освітньо-наукова програма) магістерського рівня вищої освіти «Педіатрія», другий магістерський рівень

Курс III

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри загальної хірургії №1

Протокол від «27» серпня 2021 року №

Завідувач кафедри

 _____ проф.
Макаров В.В.
(підпис) (ініціали, прізвище)

Схвалено методичною комісією ХНМУ з проблем хірургічного профілю
Протокол від «30» серпня 2021 року № 1

Голова

 _____ проф. Сипливий В.О.
(ініціали, прізвище) (підпис)

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

1. Макаров Віталій Володимирович, завідувач кафедрою, професор, д.мед.н.

(прізвище, ім'я та по-батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь)

2. Шевченко Ростислав Станіславович, професор, д.мед.н.

(прізвище, ім'я та по-батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь)

3. Циганенко Оксана Сергіївна, доцент, к.мед.н

(прізвище, ім'я та по-батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь)

4. Феськов Володимир Михайлович, асистент, к.мед.н.

(прізвище, ім'я та по-батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь)

(друга сторінка «РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ» друкується на зворотньому боці титульного листа).

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Прізвище, ім'я, по батькові, посада, вчене звання, науковий ступінь

1. Макаров Віталій Володимирович, , завідувач кафедру, професор, д.мед.н.;
2. Шевченко Ростислав Станіславович, професор кафедри, д.мед.н.;
3. Прийменко Дмитро Сергійович, доцент кафедри, к.мед.н.;
4. Циганенко Оксана Сергіївна, доцент кафедри, к.мед.н.;
5. Брек Остап Орестович, доцент кафедри, к.мед.н.;
6. Феськов Володимир Михайлович, асистент кафедри, к.мед.н.;
7. Коломенський Олексій Геннадійович; асистент кафедри;
8. Федоренко Еміль Костянтинівич; асистент кафедри.

Професійні інтереси, посилання на профайл викладача (на сайті університету, кафедри, в системі Moodle та інше.

1. Патологія органів грудної клітини та черевної порожнини, щитоподібної залози;
2. Патологія органів черевної порожнини, щитоподібної залози; ендоскопічна хірургія;
3. Патологія органів черевної порожнини, синдром діабетичної стопи;
4. Патологія органів черевної порожнини, щитоподібної залози;
5. Патологія органів черевної порожнини, ендоскопічна хірургія;
6. Патологія органів черевної порожнини;
7. Патологія органів черевної порожнини, ендоскопічна хірургія;
8. Патологія органів черевної порожнини, ендоскопічна хірургія;

Контактний телефон

1. Макаров Віталій Володимирович 076 951 83 82
2. Шевченко Ростислав Станіславович 050 423 14 17
3. Прийменко Дмитро Сергійович 097 290 66 76
4. Циганенко Оксана Сергіївна 099 944 11 64
5. Брек Остап Орестович 050 585 82 49
6. Феськов Володимир Михайлович 067 579 33 18
7. Коломенський Олексій Геннадійович 097 992 80 43
8. Федоренко Еміль Костянтинівич 066 229 22 75

Корпоративна пошта викладача

1. Макаров Віталій Володимирович vv.makarov@knamu.edu.ua
2. Шевченко Ростислав Станіславович dr_shevchenko_rs@ukr.net
3. Прийменко Дмитро Сергійович ds.pruimenko@knamu.edu.ua
4. Циганенко Оксана Сергіївна os.tsyhanenko@knamu.edu.ua
5. Брек Остап Орестович cross.bross@gmail.com
6. Феськов Володимир Михайлович vm.fesko@knamu.edu.ua
7. Коломенський Олексій Геннадійович a.kolomenskyi@knamu.edu.ua
8. Федоренко Еміль Костянтинівич rmil.fedorenko@iclod.com

Консультації

Відповідно до графіку, розміщеному на інформаційному стенді кафедри хірургії №4
(очні консультації: розклад та місце проведення; онлайн консультації:
розклад, посилання на електронні ресурси)

Локація

Generalsurgery1@ukr.net

ВСТУП

Силабус навчальної дисципліни «Загальна хірургія» складена відповідно до Освітньо-професійної програми “Педіатрія ” та проекту Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), другий (магістерський) рівень, галузі знань 22 “Охорона здоров'я”, спеціальності 228 “Педіатрія”-магістри.

Опис навчальної дисципліни (анотація)

«Загальна хірургія» є клінічною дисципліною, під час вивчення якої відбувається засвоєння студентами базових теоретичних знань з питань організації хірургічної допомоги, десмургії, організації санітарно-епідемічного режиму в хірургічній клініці, кровотечі та її зупинки, трансфузіології, анестезіології та реанімації, різноманітних травматологічних уражень, хірургічної інфекції, трансплантології, онкології, обстеження хірургічного хворого, догляду за хворими тощо. Засвоєння теоретичного матеріалу супроводжується набуттям відповідних інтегральних, загальних і фахових компетентностей.

Програма дисципліни структурована на 2 розділи, до складу яких входить 7 змістових розділів:

Розділ 1. Введення в хірургію. Десмургія. Основи санітарно-епідемічного режиму в хірургічній клініці. Невідкладні хірургічні стани. Основи трансфузіології, анестезіології та реаніматології (містить 4 змістових розділи).

Розділ 2. Хірургічна інфекція. Змертвіння. Основи трансплантології та клінічної онкології. Методи обстеження хірургічних хворих (містить 3 змістових розділи).

Організація навчального процесу здійснюється за вимогами Європейської кредитно-трансферної системи.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Загальна хірургія» є: заходи з організації санітарно-епідемічного режиму в хірургічній клініці; перев'язочний матеріал і способи його застосування; кровотеча і способи її тимчасової та кінцевої зупинки; трансфузія компонентів донорської крові, ускладнення гемотрансфузії та їх профілактика; основи анестезіології та реаніматології; клініка, діагностика, перша медична допомога, принципи лікування при травматичних ушкодженнях; загальні питання хірургічної інфекції; клініка, діагностика, лікування, профілактика окремих видів хірургічної інфекції; основи трансплантології, основи клінічної онкології; методологія обстеження хірургічного хворого.

Міждисциплінарні зв'язки: Міждисциплінарні зв'язки: відповідно до навчального плану, вивчення навчальної дисципліни «Пропедевтика внутрішньої медицини» здійснюється в V–VI семестрах, коли студентом набуті відповідні знання з основних базових дисциплін: медичної біології, медичної та біологічної фізики, анатомії людини, фізіології, біологічної та біоорганічної хімії, медичної хімії, гістології, цитології та ембріології, мікробіології, вірусології та імунології, з якими інтегрується програма пропедевтики внутрішньої медицини. У свою чергу, пропедевтика внутрішньої медицини формує засади вивчення студентом наступних клінічних дисциплін – внутрішньої медицини, загальної практики (сімейної медицини) медичної психології, інфекційних хвороб, онкології, анестезіології та інтенсивної терапії, що передбачає «вертикальну» інтеграцію з цими дисциплінами та формування умінь застосовувати знання з основних методів обстеження хворого в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності

Пререквізити Дисципліна «Загальна хірургія» базується на знаннях, що отримуються студентами під час вивчення таких фундаментальних дисциплін як анатомія, гістологія, фізіологія, патологічна анатомія, патологічна фізіологія, пропедевтика внутрішньої медицини, фармакологія, і закладає основи для вивчення клінічної хірургії, травматології

та ортопедії, урології, нейрохірургії, акушерства, гінекології, анестезіології, реаніматології та інших навчальних дисциплін, що передбачають застосування хірургічних методів лікування.

Постреквізити Основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні фахових дисциплін.

Посилання на сторінку навчальної дисципліни в MOODLE
<http://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=1005>

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою вивчення навчальної дисципліни є:

- оволодіння систематизованими знаннями з організації хірургічної допомоги і профілактики розповсюдження внутрішньо-лікарняної інфекції;
- формування практичних умінь з використання перев'язочного матеріалу;
- оволодіння навичками догляду за хірургічними хворими;
- знайомство з принципами місцевого і загального знеболення, оволодіння алгоритмами діагностики термінальних станів, клінічної смерті і проведення заходів для елементарної підтримки життя;
- знайомство з основами трансфузіології та оволодіння методиками трансфузії компонентів донорської крові і забезпечення профілактики виникнення гемотрансфузійних ускладнень;
- опанування вмінням діагностувати різноманітні травматичні ушкодження та надавати при них першу медичну допомогу, засвоєння принципів лікування травматичних ушкоджень в умовах стаціонару;
- опанування загальними знаннями про хірургічну інфекцію, вмінням діагностувати хірургічні інфекційні хвороби; засвоєння принципів і особливостей лікування різних хірургічних інфекційних процесів та способів для їх профілактики;
- знайомство з основами трансплантології;
- оволодіння знаннями з основ клінічної онкології;
- формування практичних умінь щодо обстеження хірургічного хворого і оформлення його результатів в медичній карті стаціонарного хворого.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є

1. засвоєння основних заходів, необхідних для організації роботи у хірургічному відділенні і забезпечення профілактики виникнення і розповсюдження внутрішньо-лікарняної інфекції;
2. набуття практичних навичок з накладання пов'язок з використанням різноманітних перев'язочних матеріалів;
3. набуття практичних навичок для надання першої медичної допомоги при таких станах як кровотеча, закриті пошкодження м'яких тканин, перелом кістки, вивих, синдром тривалого стиснення, рана, опік, відмороження;
4. набуття практичних навичок для підготовки і проведення трансфузії компонентів крові донора;
5. засвоєння знань з основ місцевої і загальної анестезії, набути вміння вибирати метод знеболення в залежності від стану хворого і наявної хірургічної патології;
6. набуття практичних навичок для діагностики і диференціальної діагностики при різноманітних хірургічних інфекційних процесах, отримання вмінь щодо вибору лікувальної програми і засобів профілактики при хірургічній інфекції;

7. засвоєння знань про особливості застосування різних трансплантатів, про деонтологічні та юридичні аспекти при трансплантації;
8. набуття навичок і вмінь для обстеження хірургічного хворого та оформлення результатів у відповідній медичній документації;
9. формування морально-етичних та деонтологічних якостей при професійному спілкуванні з хворим.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у ОПП та Стандарті).

1.3.1. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує опанування студентами компетентностей:

інтегральні: здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності в галузі охорони здоров'я або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог;

загальні:

1. здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
2. здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
3. здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях;
4. здатність планувати і управляти часом;
5. знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
6. навички використання інформаційних та комунікаційних технологій;
7. здатність до адаптації та дії в новій ситуації;
8. здатність приймати обґрунтовані рішення;
9. здатність працювати в команді;
10. навички міжособистісної взаємодії;
11. визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків;
12. прагнення до збереження навколишнього середовища;
13. здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);

спеціальні (фахові, предметні):

1. збір анамнезу у хірургічного хворого;
2. проведення об'єктивного обстеження хірургічного хворого;
3. оцінювання важкості клінічних проявів хвороби;
4. складання плану обстеження і оцінка їх результатів;
5. проведення диференційної діагностики;
6. забезпечення догляду за важкохворим;
7. виявляти і оцінювати гострі медичні стани;
8. надання першої медичної допомоги;
9. забезпечення базової підтримки життя і серцево-легеневої реанімації у відповідності до діючих Європейських рекомендацій;
10. лікування болю;
11. призначення відповідного лікування;

12. виконання медичних процедур і медичних маніпуляцій (вимірювання артеріального тиску, проведення венепункції та катетеризації вени, застосування засобів для проведення внутрішньовенної трансфузії, проведення підшкірної, внутрішньо-м'язової ін'єкцій, катетеризація сечового міхура, промивання шлунку, постановка клізми);
13. транспортування хворих;
14. проведення трансфузії компонентів донорської крові;
15. застосовувати заходи з профілактики виникнення і розповсюдження внутрішньо-лікарняної інфекції;

1.3.2. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних програмних результатів навчання:

ПРН 1 – здобуття особою загальних та спеціальних фундаментальних і професійно-орієнтованих знань, умінь, навичок, компетентностей, необхідних для виконання типових професійних завдань, пов'язаних з її діяльністю в медичній галузі на відповідній посаді

ПРН 2 – знання психофізіологічних особливостей людини, здоров'я людини, підтримки здоров'я, профілактики захворювань, лікування людини, здоров'я населення
Застосування знань та розумінь:

ПРН 3 – здатність застосовувати набуті знання, навички та розуміння для вирішення типових задач діяльності лікаря, сфера застосування яких передбачена переліками синдромів та симптомів, захворювань, невідкладних станів, лабораторних та інструментальних досліджень, медичних маніпуляцій

1.3.3. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних соціальний навичок (Soft skills): комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, мозковий штурм, метод самопрезентації), робота в команді (реалізується через: метод проектів, ажурна пилка), конфлікт-менеджмент (реалізується через: метод драматизації, ігрові методи), тайм-менеджмент (реалізується через: метод проектів, робота в групах, тренінги), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод проектів, метод самопрезентації).

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Напрямок підготовки <u>22 «Охорона здоров'я»</u> (шифр і назва)	Нормативна	
Загальна кількість годин – 120	Спеціальність: <u>228 «Педіатрія»-магістри</u> (шифр і назва)	Рік підготовки:	
		3-й	3-й
		Семестр	
		5, 6-й	5, 6-й
Годин для денної (або вечірньої) форми навчання: аудиторних – 80 самостійної роботи студента - 40	Освітньо-кваліфікаційний рівень: другий магістерський рівень	Лекції	
		20 год.	20 год.
		Практичні, семінарські	
		60 год.	60 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		40 год.	55 год.
Індивідуальні завдання: год.			
Вид контролю: диф. залік			

2.1 Опис дисципліни

«Загальна хірургія» є клінічною дисципліною, під час вивчення якої відбувається засвоєння студентами базових теоретичних знань з питань організації хірургічної допомоги, десмургії, організації санітарно-епідемічного режиму в хірургічній клініці, кровотечі та її зупинки, трансфузіології, анестезіології та реанімації, різноманітних травматологічних уражень, хірургічної інфекції, трансплантології, онкології, обстеження хірургічного хворого, догляду за хворими тощо. Засвоєння теоретичного матеріалу супроводжується набуттям відповідних інтегральних, загальних і фахових компетентностей.

Програма дисципліни структурована на 2 розділи, до складу яких входить 7 змістових розділів:

Розділ 1. Введення в хірургію. Десмургія. Основи санітарно-епідемічного режиму в хірургічній клініці. Невідкладні хірургічні стани. Основи трансфузіології, анестезіології та реаніматології (містить 4 змістових розділи).

Розділ 2. Хірургічна інфекція. Змертвіння. Основи трансплантології та клінічної онкології. Методи обстеження хірургічних хворих (містить 3 змістових розділи).

Організація навчального процесу здійснюється за вимогами Європейської кредитно-трансферної системи.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Загальна хірургія» є: заходи з організації санітарно-епідемічного режиму в хірургічній клініці; перев'язочний матеріал і способи його застосування; кровотеча і способи її тимчасової та кінцевої зупинки; трансфузія компонентів донорської крові, ускладнення гемотрансфузії та їх профілактика; основи анестезіології та реаніматології; клініка, діагностика, перша медична допомога, принципи лікування при травматичних ушкодженнях; загальні питання хірургічної інфекції; клініка, діагностика, лікування, профілактика окремих видів хірургічної інфекції; основи трансплантології, основи клінічної онкології; методологія обстеження хірургічного хворого.

2.2.1 Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Види лекцій
1	Хірургія як наука. Короткий нарис з історії хірургії. Вітчизняні і закордонні хірургічні школи. Питання професійної етики і деонтології. Правові та юридичні аспекти діяльності хірурга. Хірургічна операція. Передопераційний і післяопераційний період.	2	онлайн
2	Асептика. Визначення. Поняття. Внутрішньолікарняна інфекція, санітарно-епідемічний режим. Асептичний режим. Профілактика розповсюдження ВІЛ-інфекції. Антисептика. Історична довідка. Шляхи розповсюдження екзогенної і ендогенної інфекції. Види антисептики. Характеристика антисептичних засобів та способів їх застосування.	2	онлайн
3	Кровотеча. Класифікація. Причини виникнення кровотеч. Крововтрата. Зміни в організмі при гострій крововтраті. Клінічні ознаки та діагностика різних кровотеч. Визначення кількості втраченої крові. Тимчасова та кінцева зупинка кровотечі.	2	онлайн
4	Основи клінічної трансфузіології. Гемотрансфузія як операція пересадки живої тканини. Антигенна система крові. Групи крові. Клінічне значення групової диференціації. Показання та протипоказання до гемотрансфузії. Методики гемотрансфузії. Ускладнення гемотрансфузії: класифікація, діагностика, лікування, профілактика. Профілактика передачі інфекцій (вірусні гепатити, сифіліс, малярія, ВІЛ-інфекція). Альтернативи переливанню крові та її компонентів. Кровозамінники, класифікація. Механізм дії. Показання до застосування	2	онлайн
5	Анестезіологія. Різновиди місцевого знеболення та наркозу. Показання та протипоказання до застосування різних способів місцевого і загального знеболення. Ускладнення місцевої і загальної анестезії, їх профілактика і лікування. Реаніматологія. Історичні аспекти. Термінальні стани: клініка, діагностика. Діагностика смерті. Етапи проведення реанімаційних заходів за Сафаром. Елементарна підтримка життя, її значення, алгоритм проведення.	2	онлайн
6	Травма та травматизм. Травматичні ушкодження м'яких тканин, кісток, суглобів, черепа, живота, грудної клітки: клінічні ознаки, діагностика, надання першої медичної допомоги, принципи лікування. Політравма. Синдром тривалого стиснення.	2	онлайн

1	2	3	4
7	Рани: класифікація, клінічні ознаки, діагностика. Рановий процес. Типи загоєння рани. Профілактика ранової інфекції. Лікування ран.	2	Онлайн
8	Термічна травма. Опіки: патогенез, класифікація, клініка, перша медична допомога, принципи лікування. Електротравма: механізм ушкодження електричним струмом, клінічні ознаки, діагностика, перша медична допомога та її особливості. Холодові ураження: патогенез, класифікація, клініка, перша медична допомога, принципи лікування.	2	онлайн
9	Загальні питання хірургічної інфекції. Збудники. Місцева та загальна реакція організму. Методи діагностики і загальні принципи лікування. ВІІ інфекція в хірургії. Гострі гнійні захворювання шкіри, підшкірної основи, фасцій, м'язів, клітковинних просторів, лімфатичних судин і вузлів. Гострі гнійні захворювання кісток, суглобів, серозних порожнин, кисті і пальців. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування. Хірургічний сепсис (Сепсис-3): визначення, етіологія, патогенез, класифікація, клінічні прояви, діагностика, принципи лікування.	2	онлайн
10	Анаеробна неклостридіальна і клостридіальна інфекція (газова гангрена). Гостра хірургічна специфічна інфекція (правець). Етіологія, клініка, діагностика, лікування, профілактика. Некроз, гангрена, виразка, нориця, стороннє тіло: етіологія, патогенез, клінічні прояви, діагностика, лікування Пухлини. Етіологія, класифікація, діагностика та лікування.	2	онлайн
	Всього годин	20	

2.2.2 Семінарські заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1				
2				
	Всього годин			

2.2.3 Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Десмургія. Визначення. Правила накладання та типи бинтових пов'язок. Типові пов'язки на верхню кінцівку, голову, шию, грудну клітку.	2	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь
2	Десмургія. Пов'язки на живіт, промежину, нижню кінцівку. Гіпсова техніка.	2	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь
3	Хірургічна операція. Класифікація хірургічних операцій. Етапи хірургічного втручання. Передопераційна підготовка хворого та ведення післяопераційного періоду. Особливості хірургічного втручання в контексті невиліковного захворювання, покази. Поняття паліативної хірургії.	2	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь

1	2	3	4	5
4	Внутрішньо-лікарняна інфекція. Санітарно-епідеміологічний режим. Асептика.	2	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь
5	Антисептика. Види антисептики. Характеристика основних груп антисептичних засобів та основні способи їх застосування.	2	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь
6	Кровотеча і крововтрата. Методи тимчасової та кінцевої зупинки кровотечі.	2	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь

1	2	3	4	5
7	Гемотрансфузія. Визначення груп крові за системами АВО та Rh-фактор. Проби на індивідуальну сумісність за системами АВО та Rh-фактор, біологічна проба.	2	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь
8	Операція гемотрансфузія. Особливості трансфузії різних компонентів крові та кровозамінників.	2	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь
9	Ускладнення гемотрансфузії та їх профілактика. Профілактика передачі інфекційних захворювань при трансфузії компонентів крові. Кровозамінники: класифікація, механізм дії, покази і способи застосування.	2	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь
10	Місцеве знеболювання. Види. Показання, протипоказання, ускладнення. Загальне знеболювання.	2	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь

1	2	3	4	5
11	Інгаляційний і неінгаляційний наркоз. Показання та протипоказання. Ускладнення та їх профілактика. Реаніматологія: термінальні стани; клінічна смерть; базова серцево-легенева реанімація.	2	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь
12	Закриті пошкодження м'яких тканин: забій, струс, розрив. Клініка, діагностика закритих пошкоджень м'яких тканин, перша медична допомога, принципи лікування.	2	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь
13	Переломи і вивихи: класифікація; клінічні прояви; діагностика; перша медична допомога; принципи лікування. Політравма. Множинні ушкодження, поєднані та комбіновані травми. Травматичний шок. Синдром тривалого стиснення: патогенез, клініка, діагностика перша медична допомога, принципи лікування.	2	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь
14	Рани, визначення, класифікація. Структура рани та перебіг ранового процесу. Особливості сучасної вогнепальної рани та мінно-вибухових ушкоджень. Випадкова контамінована рана: умови для розвитку інфекційного процесу в рані та їх усунення (ПХО). Чисті	2	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь

	післяопераційні рани, особливості лікування.			
15	Інфіковані рани. Стадії перебігу ранового процесу. Лікування інфікованої рани в залежності від стадії ранового процесу. Клінічних розбір хворого з інфікованою раною.	2	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь
16	Опіки: класифікація, клініка. Перша допомога при різних видах опіку. Ураження світловим випромінюванням ядерного вибуху. Опіки, викликанні запалювальними сумішами. Опікова хвороба. Лікування опіку в стаціонарі в залежності від періоду опікової хвороби. Види хірургічних операцій, що застосовуються при лікуванні опіку.	2	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь
17	Відмороження. Класифікація. Механізм ураження. Клінічні ознаки. Перша медична допомога та лікування. Електротравма: механізм ураження електричним струмом; клінічні ознаки; діагностика; перша медична допомога та її особливості.	2	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь
18	Загальні питання хірургічної інфекції: класифікація; збудники хірургічної інфекції; транслокація. Патогенез розвитку місцевої і загальної реакції організму при хірургічній інфекції.	2	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних

	Принципи діагностики і лікування.			практичних навичок та професійних вмінь
19	Гострі гнійні захворювання м'яких тканин: абсцес, флегмона, фурункул, карбункул, гідраденіт, мастит, парапроктит, бешиха, панарицій, флегмони кисті. Особливості анатомічної будови кисті. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування. Лімфангіт, лімфаденіт: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, принципи лікування.	2	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь
20	Гнилісна хірургічна інфекція: збудники, особливості клінічної симптоматики і перебігу, принципи лікування. Анаеробна газова гангрена: етіологія, патогенез, клініка, лікування, специфічна і неспецифічна профілактика.	2	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь
21	Правець. Сибірка. Дифтерія рани. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика. Діагностика, профілактика та принципи лікування правця в умовах військових дій та екстремальних ситуацій.	2	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь
22	Хірургічний сепсис (Сепсис-3): визначення, етіологія, класифікація, патогенез, клінічні прояви, діагностика, принципи лікування. Септичний шок. Синдром поліорганної	2	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається

	недостатності. Дезінтоксикаційна терапія та імунокорекція.			тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь
23	Змертвіння. Некроз. Гангрена. Виразки. Нориці. Причини виникнення. Клінічні прояви, діагностика, лікування.	2	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь
24	Трансплантологія. Класифікація трансплантатів. Особливості застосування різних видів трансплантатів. Деонтологічні аспекти, правові та юридичні основи при трансплантації.	2	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь
25	Пухлини. Етіологія, патогенез. Доброякісні і злоякісні пухлини. Гістогенетична, морфологічна, клінічна і міжнародна (TNM) класифікації. Клінічні групи онкологічних хворих. Клінічні прояви. Методи діагностики. Принципи лікування.	2	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь
26	Обстеження хірургічного хворого. Збір скарг, анамнезу захворювання і життя. Об'єктивне обстеження голови, шиї, грудної клітки. Живота, опорно-рухового апарату, судин, лімфатичних вузлів.	2	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних

				практичних навичок та професійних вмінь
27	Курація хірургічного хворого.	2	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь
28	Захист історії хвороби.	2	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь
	Диференційований залік	4	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь
	Всього годин	60		

2.2.4. Лабораторні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1				
2				
	Всього годин			

2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Десмургія. Визначення. Правила накладання та типи бинтових пов'язок. Типові пов'язки на верхню кінцівку, голову, шию, грудну клітку.	2	Самостійна робота	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь
2	Десмургія. Пов'язки на живіт, промежину, нижню кінцівку. Гіпсова техніка.	2	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь
3	Хірургічна операція. Класифікація хірургічних операцій. Етапи хірургічного втручання. Передопераційна підготовка хворого та ведення післяопераційного періоду. Особливості хірургічного втручання в контексті невеликого захворювання, покази. Поняття паліативної хірургії.	1	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь
4	Внутрішньо-лікарняна інфекція. Санітарно-епідеміологічний режим. Асептика.	1	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація, відеороліки,	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань),

			відеофільми, дискусія	розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь
5	Антисептика. Види антисептики. Характеристика основних груп антисептичних засобів та основні способи їх застосування.	1	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь
6	Кровотеча і крововтрата. Методи тимчасової та кінцевої зупинки кровотечі.	2	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь
7	Гемотрансфузія. Визначення груп крові за системами ABO та Rh-фактор. Проби на індивідуальну сумісність за системами ABO та Rh-фактор, біологічна проба.	2	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь

8	Операція гемотрансфузія. Особливості трансфузії різних компонентів крові та кровозамінників.	2	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь
9	Ускладнення гемотрансфузії та їх профілактика. Профілактика передачі інфекційних захворювань при трансфузії компонентів крові. Кровозамінники: класифікація, механізм дії, покази і способи застосування.	1	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь
10	Місцеве знеболювання. Види. Показання, протипоказання, ускладнення. Загальне знеболювання.	1	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь
11	Інгаляційний і неінгаляційний наркоз. Показання та протипоказання. Ускладнення та їх профілактика. Реаніматологія: термінальні стани; клінічна смерть; базова серцево-легенева реанімація.	1	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг

				відповідних практичних навичок та професійних вмінь
12	<p>Закриті пошкодження м'яких тканин: забій, струс, розрив.</p> <p>Клініка, діагностика закритих пошкоджень м'яких тканин, перша медична допомога, принципи лікування.</p>	1	<p>розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія</p>	<p>усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь</p>
13	<p>Переломи і вивихи: класифікація; клінічні прояви; діагностика; перша медична допомога; принципи лікування.</p> <p>Політравма. Множинні ушкодження, поєднані та комбіновані травми.</p> <p>Травматичний шок. Синдром тривалого стиснення: патогенез, клініка, діагностика перша медична допомога, принципи лікування.</p>	1	<p>розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія</p>	<p>усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь</p>
14	<p>Рани, визначення, класифікація. Структура рани та перебіг ранового процесу. Особливості сучасної вогнепальної рани та мінно-вибухових ушкоджень. Випадкова контамінована рана: умови для розвитку інфекційного процесу в рані та їх усунення (ПХО). Чисті післяопераційні рани, особливості лікування.</p>	1	<p>розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія</p>	<p>усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь</p>
15	<p>Інфіковані рани. Стадії перебігу ранового процесу. Лікування інфікованої рани в залежності від стадії ранового процесу. Клінічних</p>	1	<p>розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація,</p>	<p>усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань),</p>

	розбір хворого з інфікованою ранною.		відеороліки, відеофільми, дискусія	розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь
16	Опіки: класифікація, клініка. Перша допомога при різних видах опіку. Ураження світловим випромінюванням ядерного вибуху. Опіки, викликанні запалювальними сумішами. Опікова хвороба. Лікування опіку в стаціонарі в залежності від періоду опікової хвороби. Види хірургічних операцій, що застосовуються при лікуванні опіку.	1	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь
17	Відмороження. Класифікація. Механізм ураження. Клінічні ознаки. Перша медична допомога та лікування. Електротравма: механізм ураження електричним струмом; клінічні ознаки; діагностика; перша медична допомога та її особливості.	1	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь
18	Загальні питання хірургічної інфекції: класифікація; збудники хірургічної інфекції; транслокація. Патогенез розвитку місцевої і загальної реакції організму при хірургічній інфекції. Принципи діагностики і лікування.	1	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь

19	<p>Гострі гнійні захворювання м'яких тканин: абсцес, флегмона, фурункул, карбункул, гідраденіт, мастит, парапроктит, бешиха, панарицій, флегмони кисті. Особливості анатомічної будови кисті. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування. Лімфангіт, лімфаденіт: етіологія, патогенез, клініка, діагностика, принципи лікування.</p>	1	<p>розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія</p>	<p>усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь</p>
20	<p>Гнилісна хірургічна інфекція: збудники, особливості клінічної симптоматики і перебігу, принципи лікування. Анаеробна газова гангрена: етіологія, патогенез, клініка, лікування, специфічна і неспецифічна профілактика.</p>	2	<p>розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія</p>	<p>усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь</p>
21	<p>Правець. Сибірка. Дифтерія рани. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування, профілактика. Діагностика, профілактика та принципи лікування правця в умовах військових дій та екстремальних ситуацій.</p>	2	<p>розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія</p>	<p>усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь</p>
22	<p>Хірургічний сепсис (Сепсис-3): визначення, етіологія, класифікація, патогенез, клінічні прояви, діагностика, принципи лікування. Септичний шок. Синдром поліорганної недостатності. Дезінтоксикаційна терапія та імунокорекція.</p>	2	<p>розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія</p>	<p>усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг</p>

				відповідних практичних навичок та професійних вмінь
23	Змертвіння. Некроз. Гангрена. Виразки. Нориці. Причини виникнення. Клінічні прояви, діагностика, лікування.	1	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь
24	Трансплантологія. Класифікація трансплантатів. Особливості застосування різних видів трансплантатів. Деонтологічні аспекти, правові та юридичні основи при трансплантації.	1	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь
25	Пухлини. Етіологія, патогенез. Доброякісні і злоякісні пухлини. Гістогенетична, морфологічна, клінічна і міжнародна (TNM) класифікації. Клінічні групи онкологічних хворих. Клінічні прояви. Методи діагностики. Принципи лікування.	1	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь
26	Обстеження хірургічного хворого. Збір скарг, анамнезу захворювання і життя. Об'єктивне обстеження голови, шиї,	2	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація,	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань),

	грудної клітки. Живота, опорно-рухового апарату, судин, лімфатичних вузлів.		відеороліки, відеофільми, дискусія	розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь
27	Курація хірургічного хворого.	2	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія	розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь
28	Захист історії хвороби.		розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія	усне та письмове опитування, вирішення тестових завдань (для контролю вихідного та кінцевого рівня знань), розв'язування типових і нетипових ситуаційних задач, під контролем викладача відбувається тренінг відповідних практичних навичок та професійних вмінь
29	Підготовка до диференційованого заліку	3		
Разом		40		

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни застосовується комплекс методів: - методи словесної передачі і слухового сприйняття учбової інформації (лекції, бесіди, розповіді, пояснення, обговорення), методи наочної передачі і зорового сприйняття учбової інформації (показ таблиць, схем, слайдів, відеозаписів, діа- та кінофільмів, вивчення літературних та інших джерел учбової інформації, застосування наочних засобів навчання), методи передачі учбової інформації за допомогою практичних, трудових дій і тактильного, кінестатичного її сприйняття.

Методи контролю

Оцінювання успішності навчання студентів за ЕСТС організації навчального процесу (ПНД, залік, диф. залік, іспит) здійснюється на підставі «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Харківському національному медичному університеті ХНМУ», затверджені наказом ХНМУ від 21.08.2021 № 181

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям з кожної теми. При оцінюванні навчальної діяльності студентів застосовуються стандартизовані методи контролю: тестування, структуровані письмові роботи, структурований за процедурою контроль практичних навичок в умовах, що наближені до реальних (тварини, біологічні об'єкти, тренажери, муляжі). Також поточний контроль здійснюється у формі усного опитування, бліц-опитування, оцінювання індивідуальних завдань, письмових робіт, виступів на семінарах і конференціях.

Критерії оцінки знань студентів з дисципліни:

Оцінку “Відмінно” отримує студент, який твердо знає програмований матеріал з загальної хірургії, глибоко його засвоїв, вичерпно, послідовно, грамотно і логічно його викладає, у відповіді якого тісно пов'язується теорія з практикою.

Оцінку “Добре” отримує студент, який знає програмований матеріал з загальної хірургії, грамотно і змістовно його викладає, який не допускає значних неточностей у відповіді на запитання, правильно використовує теоретичні положення при вирішенні практичних запитань і задач, володіє необхідними навиками і технікою їх виконання.

Оцінку “Задовільно” отримує студент, який знає основний матеріал з загальної хірургії, але не засвоїв його деталей, допускає неточності, недостатньо правильні формування, порушує послідовність у викладанні програмованого матеріалу і відчуває труднощі при використанні практичних навичок.

Оцінку “Незадовільно” отримує студент, який не знає значної частини програмованого матеріалу з загальної хірургії, допускає значні помилки у його викладанні, невпевнено, з великими труднощами виконує практичні навички.

Диференційований залік з дисципліни здійснюється по завершенню вивчення всіх тем за семестр на останньому підсумковому занятті. До здачі заліку допускаються студенти, які виконали всі види робіт, передбачені навчальною програмою, та впродовж семестру набрали кількість балів, не меншу за мінімальну.

Оцінка за предмет визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності (у балах) та оцінки диференційованого заліку (у балах), яка виставляється при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок відповідно до переліку, визначених програмою дисципліни.

Оцінювання поточної навчальної діяльності (ПНД)

Під час оцінювання засвоєння кожної навчальної теми з догляду за хворими (ПНД) студенту виставляється оцінка за традиційною 4-бальною системою: «відмінно», «добре», «задовільно» або «незадовільно».

Підсумковий бал за поточну навчальну діяльність (ПНД) визначається як середнє арифметичне традиційних оцінок за кожне заняття, округлене до 2-х знаків після коми та перераховується у багатобальну шкалу за таблицею 1.

Таблиця 1

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу

4-бальна шкала	120-бальна шкала	4-бальна шкала	120-бальна шкала
5	120	3.91-3,94	94
4.95-4,99	119	3.87-3,9	93
4.91-4,94	118	3.83- 3,86	92
4.87-4,9	117	3.79- 3,82	91
4.83-4,86	116	3.74-3,78	90
4.79-4,82	115	3.7- 3,73	89
4.75-4,78	114	3.66- 3,69	88
4.7-4,74	113	3.62- 3,65	87
4.66-4,69	112	3.58-3,61	86
4.62-4,65	111	3.54- 3,57	85
4.58-4,61	110	3.49- 3,53	84
4.54-4,57	109	3.45-3,48	83
4.5-4,53	108	3.41-3,44	82
4.45-4,49	107	3.37-3,4	81
4.41-4,44	106	3.33- 3,36	80
4.37-4,4	105	3.29-3,32	79
4.33-4,36	104	3.25-3,28	78
4.29-4,32	103	3.21-3,24	77
4.25- 4,28	102	3.18-3,2	76
4.2- 4,24	101	3.15- 3,17	75
4.16- 4,19	100	3.13- 3,14	74
4.12- 4,15	99	3.1- 3,12	73
4.08- 4,11	98	3.07- 3,09	72
4.04- 4,07	97	3.04-3,06	71
3.99-4,03	96	3.0-3,03	70
3.95- 3,98	95	Менше 3	Недостатньо

Методика проведення підсумкового заняття (Підсумковий семестровий контроль):

1. Вирішення пакету тестових завдань за змістом навчального матеріалу, який включає наступне:

- базові тестові завдання з дисципліни, які охоплюють зміст навчального матеріалу за всіма темами дисципліни, в день підсумкового заняття відповідно, у кількості не менше 15 тестів (Критерій оцінювання – 90,5% вірно вирішених завдань; «склав» або «не склав»);

2. Оцінювання засвоєння практичних навичок та теоретичних знань за всіма темами дисципліни в день підсумкового заняття. (критерії оцінювання – «виконав» або «не виконав»).

5. Під час оцінювання знань студента, що входять до даного підсумкового заняття (ПЗ) студенту виставляється оцінка за національною шкалою, яка рахується як оцінка за ПНД.

Допуск до диференційованого заліку визначається у балах min - 70, max - 120 та при відсутності пропусків аудиторних занять та незадовільних оцінок. Пропуски аудиторних занять та оцінки «незадовільно» повинні бути відпрацьовані в обов'язковому порядку.

Диференційований залік проводиться викладачем групи на останньому занятті. На протязі диференційованого заліку з дисципліни перевіряються отримані за курс:

- рівень теоретичних знань;
- розвиток творчого мислення;
- навички самостійної роботи;

- компетенції - вміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх у вирішенні практичних завдань.

Диференційований залік включає:

1. Вирішення пакету тестових завдань за змістом навчального матеріалу, який включає базові тестові завдання з дисципліни, які охоплюють зміст навчального матеріалу у кількості **30 тестів**. Критерій оцінювання – **90,5%** вірно вирішених завдань; «склав» або «не склав»);

2. Оцінювання засвоєння практичних навичок та теоретичних знань за всіма темами дисципліни. Оцінювання практичних навичок проводиться за критеріями «виконав», «не виконав», а оцінювання теоретичних знань проводиться за таблицею 2.

Таблиця 2

Оцінювання теоретичних знань.

Кількість питань	«5»	«4»	«3»	Усна відповідь за білетами, які включають теоретичну частину дисципліни	За кожен відповідь студент одержує від 10 до 16 балів, що відповідає: «5» - 16 балів; «4» - 13 балів; «3» - 10 балів.
1	16	13	10		
2	16	13	10		
3	16	13	10		
4	16	13	10		
5	16	13	10		
	80	65	50		

Оцінювання індивідуальних завдань студента

На засіданні кафедри затверджено перелік індивідуальних завдань (участь з доповідями в студентських конференціях, профільних олімпіадах, підготовка аналітичних оглядів з презентаціями з перевіркою на плагіат) з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні (не більше 10).

Бали за індивідуальні завдання одноразово нараховуються студентів тільки комісійно (комісія – зав. кафедри, завуч, викладач групи) лише за умов успішного їх виконання та захисту. В жодному разі загальна сума балів за ПНД не може перевищувати 120 балів.

Оцінювання самостійної роботи студентів

Оцінювання самостійної роботи студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті.

Таблиця 3

Технологія оцінювання дисципліни

Оцінювання результатів вивчення дисциплін проводиться безпосередньо після диференційованого заліка, зазначених у графіку навчального процесу. Оцінка з дисципліни визначається як сума балів за ПНД та диференційованого заліку і становить min – 120 до max - 200.

Таблиця 4

Відповідність оцінок за 200 бальною шкалою, чотирибальною (національною) шкалою та шкалою ECTS

Оцінка за 200 бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за чотирибальною (національною) шкалою
180–200	A	Відмінно
160–179	B	Добре
150–159	C	Добре
130–149	D	Задовільно
120–129	E	Задовільно
Менше 120	F, Fx	Незадовільно

Оцінка з дисципліни виставляється лише студентам, яким зараховані усі підсумкові заняття, заліки, диференційовані заліки та іспити.

Студентам, що не виконали вимоги навчальних програм дисциплін виставляється оцінка F_x, якщо вони були допущені до складання диференційованого заліку, але не склали його. Оцінка F виставляється студентам, які не допущені до складання диференційованого заліку або іспиту.

Оцінки "F_x" або "F" ("незадовільно") виставляються студентам, яким не зараховано вивчення дисципліни, формою контролю якої є залік.

3.2. Теоретичні питання до диференційованого заліку:

1. Класифікація пов'язок.
2. Правила бинтування.
3. Правила для накладання пов'язок, що тверднуть.
4. Вимоги до перев'язочного матеріалу.
5. Визначення якості гіпсу.
6. Антисептика. Суть методу, основні види.
7. Фізична антисептика.
8. Механічна антисептика.
9. Хімічна антисептика.
10. Біологічна антисептика.
11. Основні групи хімічних антисептичних речовин.
12. Антибіотики. Шляхи застосування, ускладнення і їх профілактика.
13. Протеолітичні ферменти. Класифікація, механізм дії. Методи застосування.
14. Внутрішньо-лікарняна інфекція, санітарно-епідемічний режим.
15. Асептика. Історія розвитку, визначення.
16. Принцип роботи автоклаву, методи стерилізації перев'язувального матеріалу та операційної білизни.
17. Способи контролю за стерильністю.
18. Передстерилізаційна підготовка і способи стерилізації інструментів.
19. Особливості стерилізації інструментів з оптичною системою.
20. Особливості стерилізації інструментів, що контактували з анаеробною клостридіальною і ВІЛ-інфекцією.
21. Класифікація і вимоги до шовного матеріалу.
22. Методи стерилізації шовного матеріалу.
23. Методи підготовки рук хірурга до операції.
24. Способи підготовки операційного поля.
25. Основні принципи організації роботи в операційній та перев'язувальних.
26. Хірургічна операція. Класифікація в залежності від строку і об'єму виконання.
27. Типові, атипові і спеціальні хірургічні операції.
28. Основні етапи хірургічної операції.
29. Передопераційний період. Визначення, основні задачі.
30. Післяопераційний період. Визначення, задачі.
31. Ускладнення в післяопераційному періоді, лікування ускладнень, їх профілактика.
32. Кровотеча, причини, види, діагностика.
33. Класифікація кровотеч в залежності від механізму їх виникнення.
34. Кровотеча в порожнину тіла, клініка, діагностика.
35. Тимчасові методи зупинки кровотечі.
36. Кінцеві методи зупинки кровотечі.
37. Крововтрата, класифікація за ступенем важкості, принципи лікування.

38. Вчення про групи крові за системами АВО іRh- фактор.
39. Методи та способи переливання крові і кровозамінників.
40. Визначення групи крові і Rh-фактору.
41. Проби на сумісність крові при гемотрансфузії.
42. Класифікація ускладнень при переливанні крові та їх профілактика.
43. Післятрансфузійні реакції, клініка, діагностика, лікування.
44. Кровозамінники, їх класифікація, покази до застосування.
- 45 Основні етапи розвитку анестезіології.
46. Місцеве знеболення. Показання, протипоказання.
47. Характеристика основних анестетиків для місцевого знеболення.
48. Способи місцевого знеболення, новокаїнові блокади.
49. Інфільтраційна анестезія за А.В. Вишневським.
50. Провідникова анестезія.
51. Епідуральна анестезія, техніка проведення.
52. Спинномозкова анестезія, техніка проведення.
53. Загальне знеболення, визначення.
54. Стадії наркозу.
55. Внутрішньовенний наркоз. Показання, особливості перебігу, ускладнення.
56. Інгаляційний наркоз. Методи проведення. Характеристика наркотичних речовин.
57. Ускладнення наркозу. Причини, їх профілактика.
58. Термінальні стани.
59. Основні принципи реанімації.
60. Класифікація ран, клінічні ознаки.
61. Фізичні, клінічні і біохімічні зміни в рані. Патогенез ранового процесу.
- 62 Фази (стадії) ранового процесу.
63. Перша медична допомога при рані.
64. Первинна хірургічна обробка рани.
65. Види хірургічних швів при ПХО рани.
66. Інфекційні ускладнення рани та їх профілактика.
67. Лікування гнійних ран в залежності від фази ранового процесу.
68. Хірургічна обробка гнійної рани, види швів в залежності від часу накладання.
69. Профілактика внутрішньо-лікарняного та професійного зараження ВІЛ-інфекцією.
70. Забій, розтягнення, розриви м'яких тканин. Клініка, лікування.
71. Травматичний шок. Клініка, діагностика, лікування.
72. Переломи. Класифікація, клініка, діагностика.
73. Механізм і види зміщення кісткових уламків.
74. Умови, які визначають зрощення кісток при переломах.
75. Перша допомога при переломах. Імобілізація, транспортування.
76. Основні принципи лікування переломів.
77. Консервативний метод лікування переломів за допомогою гіпсової пов'язки.
78. Лікування переломів методом постійного витягання.
79. Основні види оперативного лікування переломів.
80. Ускладнення переломів, їх лікування, профілактика.
81. Вивихи. Механізм виникнення. Методи лікування.
82. Синдром тривалого стиснення. Клініка, лікування.
83. Травматичні пошкодження артерій і вен та їх наслідки.
84. Артеріальні та артеріовенозні аневризми. Клініка, діагностика, лікування.
85. Опіки, класифікація в залежності від глибини пошкодження.
86. Опікова хвороба, періоди, клінічна діагностика, лікування.
87. Способи визначення площі опікової поверхні.
88. Місцеве лікування опіку.
89. Способи хірургічного лікування опіку.

90. Загальні принципи лікування опіку.
91. Характеристика хімічного опіку.
92. Електротравма, особливості впливу струму на організм людини. Перша допомога при ураженні електричним струмом.
93. Відмороження, класифікація, клініка, лікування.
94. Відмороження, фази перебігу.
95. Перша допомога при відмороженні та загальному переохолодженні.
96. Загальні принципи консервативного і оперативного лікування відмороження.
97. Основи трансплантології, пересадка органів і тканин.
98. Фурункул, фурункулез. Етіологія, патогенез, клініка, лікування.
99. Фурункул, карбункул обличчя, особливості, клініка, лікування.
100. Карбункул, етіологія, патогенез, діагностика, лікування.
101. Абсцес. Етіологія, клініка, лікування.
102. Флегмона, клініка, діагностика, лікування.
103. Гідраденіт, клініка, лікування.
104. Лімфангіт, лімфаденіт. Причини, клініка, діагностика
105. Гнійний лактаційний мастит. Причини, клініка, діагностика, лікування, профілактика.
106. Бешиха. Етіологія, патогенез, клініка, лікування.
107. Параназит. Клініка, діагностика, лікування.
108. Панарицій. Флегмона кисті. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
109. Гострий гематогенний остеомієліт. Етіологія, патогенез, клініка, діагностика, лікування.
110. Сепсис, класифікація, клініка, діагностика, лікування.
111. Ендогенна інтоксикація при хірургічній інфекції.
112. Правець. Етіологія, класифікація, клініка, діагностика, лікування.
113. Специфічна і неспецифічна профілактика правця.
114. Сибірковий карбункул. Етіологія, клініка, лікування.
115. Анаеробна інфекція, газова гангрена, газова флегмона. Етіологія, патогенез, клініка, лікування.
116. Догляд за хворим з газовою гангrenoю.
117. Диференційна діагностика між серозною та гнійно-некротичною стадіями хірургічної інфекції.
118. Діагностична пункція при хірургічній інфекції, покази та принципи проведення.
119. Причини і види омертвіння тканин.
120. Суха і волога гангрена. Клініка, діагностика, лікування.
121. Трофічні виразки. Причини, особливості клінічного перебігу. Клініка, діагностика, лікування.
122. Нориці. Етіологія, класифікація, діагностика, лікування.
123. Проліжні. Механізм виникнення. Лікування, профілактика.
124. Облітеруючий ендартеріт та облітеруючий атеросклероз. Клініка, діагностика, лікування.
125. Тромбофлебіт, флеботромбоз. Причини, діагностика, лікування.
126. Основні правила хірургічної деонтології в онкології.
127. Пухлини. Етіологія, патогенез. Клінічна класифікація по TNM.
128. Диференційна діагностика доброякісних і злоякісних пухлин.
129. Особливості обстеження хворих з пухлинним захворюванням.
130. Загальні принципи лікування пухлин.
131. Класифікація трансплантатів.
132. Принципи для забезпечення сумісності при пересадці органів та тканин від донора.

3.4. Індивідуальні завдання На засіданні кафедри затверджено перелік індивідуальних завдань (участь з доповідями в студентських конференціях, профільних олімпіадах, підготовка аналітичних оглядів з презентаціями з перевіркою на плагіат) з

визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні (**не більше 10**).

3.5. Правила оскарження оцінки здійснюється згідно чинних нормативних документів.

4. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

(система вимог та правил поведінки здобувачів вищої освіти при вивченні дисципліни, зокрема реакція викладача на невчасно виконані завдання, пропущені заняття, поведінку в аудиторії, вимог щодо медичного одягу, тощо, окремо зазначити доступність та умови навчання для осіб з особливими освітніми потребами).

Очікується, що студенти та студентки відвідуватимуть всі лекційні та практичні заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його (згідно графіку на інформаційному стенді кафедри)

Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо у студентів/-ок виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною поштою, яку викладача надасть на першому практичному занятті.

Під час лекційного заняття студентам та студенткам рекомендовано вести конспект заняття та зберігати достатній рівень тиші. Ставити питання до лектора – це абсолютно нормально.

Практичні заняття

Активна участь під час обговорення в аудиторії, студенти/-ки мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Під час дискусії важливі:

- повага до колег,
- толерантність до інших та їхнього досвіду,
- сприйнятливність та неупередженість,
- здатність не погоджуватися з думкою, але шанувати особистість опонента/-ки,
- ретельна аргументація своєї думки та сміливість змінювати свою позицію під впливом доказів,
- я-висловлювання, коли людина уникає непотрібних узагальнювань, описує свої почуття і формулює свої побажання з опорою на власні думки і емоції,
- обов'язкове знайомство з першоджерелами.

Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від студентів очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими

освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Кафедра пропедевтики педіатрії №1 підтримує нульову толерантність до плагіату. Від студентів очікується бажання постійно підвищувати власну обізнаність в академічному письмі. На перших заняттях проводитимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

(до 10 джерел за останні 5 років, 2-3 з яких міжнародні)

Базова

1. Загальна хірургія: підручник /С. Д. Хіміч,М.Д.Желіба, , І.Г.Герич та ін.: за ред. професорів С. Д. Хіміча, М.Д.Желіби,. – К.:ВСВ «Медицина», 2018. – 608с.
2. Загальна хірургія: підручник / М. Д. Желіба, С. Д. Хіміч, І. Г. Герич та ін.: за ред. професорів М.Д. Желіби, С. Д. Хіміча. – К.: ВСВ «Медицина», 2010, 2016. – 448 с.
3. Общаяхирургия: учебник /Н.Д.Желибы, С.Д.Химич, И.Г.Герич и др.: под ред. профессоров Н.Д.Желибы, С.Д.Химича. – К.: ВСИ «Медицина», 2011, 2016. – 488 с.
4. Хірургія. Т.1: Підручник з загальної хірургії /за редакцією Я.С.Березницького, М.П.Захараша, В.Г.Мішалова, В.О.Шідловського. – Дніпропетровск.: РВА «Дніпро VAL», 2006. – 443с.
5. Пантьо В.І. Загальна хірургія: навчальний посібник / В.І.Пантьо, В.М.Шимон, О.О.Болдіжар – Ужгород: ІВА,2010. – 464с.
6. Бутирський О. Г. Загальна хірургія: посібник для студентів, лікарів-інтернів та молодих хірургів / О. Г. Бутирський. – Сімферополь: ПП «Эльїньо», 2009. – 460 с.
7. Бутырский А. Г. Общая хирургия (с алгоритмами ухода за хирургическими больными): учебноепособие для студентов, обучающихся на английском языке / А. Г. Бутырский. – Симферополь : КГМУ, 2004. – 478 с.
8. Петров С. В. Общаяхирургия: учебник / С. В. Петров. – СПб: Питер, 2005.
9. Ляпіс М. О. Методика обстеження хірургічного хворого / М. О. Ляпіс – Тернопіль, 2000.
10. Жученко С. П. Загальна хірургія / С. П. Жученко, М. Д. Желіба, С. Д. Хіміч. – Київ: Здоров'я, 1999. – 368 с.
11. Черенько М. П. Загальна хірургія / М. П. Черенько, Ж. М. Ваврик. – Київ: Здоров'я, 1999.
12. Общаяхирургия:Учебник для медицинскихвузов/Под ред. П.Н.Зубарева, М.И.Лыткина, М.В.Епифанова. – 2-е изд., доп. и перераб. – СПб: СпецЛит., 2004. – 491 с.
13. Гостищев В. К. Общая хирургия / В. К. Гостищев. – Москва, 1993.
14. Волколаков Я. В. Общая хирургия / Я. В. Волколаков. – Рига, 1989.
15. Kushnir R. Ya. Generalsurgery / R. Ya. Kushnir. – Ternopil: Ukrmedknyha, 2005. – 308 p.
16. Lyapis M. A. Methods of examination of a surgicalpatient / M. A. Lyapis. – Ternopil: Ukrmedbook, 2004. – 156 p.
17. Schevchenko S. I. Surgery / S. I. Schevchenko and others. – Kharcov, 2004.
18. Общая хирургия: Учебник для медицинских вузов/ Под ред. П.Н.Зубарева, М.И.Лыткина, М.В.Епифанова.-2-е изд.,доп и перераб.-СПб: СпецЛит., 2004.-491 с.
19. Butyrsky A. General surgery. – Simferopol. 2004.

Допоміжна

1. Амбулаторні хірургічні маніпуляції / за ред. Проф. Польового В. П., Шкварковського І. В., Желіби М. Д. – Чернівці: Медуніверситет, 2013. – 252 с.
2. Догляд за хворими хірургічного профілю / В. П. Польовий, О. Й. Хомко, С. П. Польова, А. С. Паляниця, І. О. Вишневський. – Чернівці: Медуніверситет – 2012. – 380 с.
3. Казицкий В. М. Десмургія / В. М. Казицкий, Н. А. Корж. – Київ, 1999.
4. Клінічна онкологія: Посібник для студентів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації та лікарів-інтернів/ Б. А. Болюх, В. В. Петрушенко, А. А. Ткач та ін.; за ред. д.мед.н., проф. Б. А. Болюха. – Вінниця: ДП «ДКФ», 2012. – 704 с.
5. Медицина катастроф (основы оказания медицинской помощи пострадавшим на догоспитальном этапе) / Под ред. Х. А. Мусалатова. – М., 2002. – 440 с.
6. Парамонов Б.А., Порембский Я.О., Яблонский В.Г. Ожоги: Руков. для врачей. — СПб.: СпецЛит, 2000. — 480 с.
7. Перша долікарська допомога / Андрущенко В. П., Кушта Ю. Ф., Андрущенко Д. В. – Львів, Львівський національний медичний університет, 2011. – 351 с.
8. Петриченко Т. В. Перша медична допомога. – 2007 р. – 248 с.
9. Польовий В. П. Догляд за хворими хірургічного профілю / В. П. Польовий, О. Й. Хомко, С. П. Польова, А. С. Паляниця. – Чернівці: Медуніверситет, 2012. – 380 с.
10. Польовий В. П. Амбулаторні хірургічні маніпуляції / В. П. Польовий, І. В. Шкварковський, М. Д. Желіба. – Чернівці : Медуніверситет, 2013. – 252 с.
11. Фісталь Е.Я., Козинець Г.П., Самойленко Г.Є. та ін. Комбустиологія. – К., 2004. – 184 с.
12. Хіміч С. Д. Довідник хірурга / С. Д. Хіміч. – Київ : Здоров'я, 2011. – 240 с.
13. Чен Г. Руководство по технике врачебных манипуляций (2-е издание) / Г. Чен, К. Дж. Соннендэй, К. Д. Лилремо. – Москва: Медицинская литература, 2002. – 384 с.
14. Юрихин А. П. Десмургія / А. П. Юрихин. – Ленинград, 1986.
15. Clinical wound management / Prem P. Gogia. – SLACK Incorporated, 1995.
16. Kushnir R. Lectures of Generalsurgery. – 2005.
17. Lyapis M.A. Methods of examination of a surgical patients. – 2004.
18. Methodological recommendations on surgical patients care. – Vinnitsa medical national university, 2006.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Інформаційні ресурси

Сайт університету www.knmu.kharkov.ua/

Кафедри Email: generalsurgery1@ukr.net

Бібліотека <http://libr@KNMU.kharkov.ua>

Завідувач кафедри

професор В.В. Макаров

1. Посилання на сторінку навчальної дисципліни в MOODLE

<http://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=2912>

<http://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=997>

8. ІНШЕ

УВАГА! У цьому розділі можливо навести інформацію, яку викладач вважає за необхідне додати до силабусу.

До методичного забезпечення вибірових дисциплін додати: візитівка навчальної дисципліни для її презентації здобувачам освіти (презентація, короткий опис, банер дисципліни, відео анотація)

Корисні посилання:

Положення про запобігання, попередження та врегулювання випадків, пов'язаних із сексуальними домаганнями і дискримінацією у ХНМУ
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog-sex.doc

Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в Харківському національному медичному університеті
http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_ad_etyka_text.pdf

Порядок проведення занять з поглибленого вивчення студентами Харківського національного медичного університету окремих дисциплін понад обсяг навчального плану

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/nak-poriad-pogl-vyv-dyisc.docx

Положення про Комісію з академічної доброчесності, етики та управління конфліктами

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_komis_ad_text.pdf

Положення про визнання результатів неформальної освіти в Харківському національному медичному університеті

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_neform_osv.pdf

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=7108%3A2021-03-10-14-08-02&catid=12%3A2011-05-10-07-16-32&Itemid=33&lang=uk

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ:

http://www.knmu.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2520%3A2015-04-30-08-10-46&catid=20%3A2011-05-17-09-30-17&Itemid=40&lang=uk

http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/kodex_AD.docx